

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur
De heer ir. J.F. Rummenie
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 21 januari 2026

betreft Voorstel voor een verordening over nieuwe genomische technieken

ons kenmerk 179506

Geachte heer Rummenie,

De leden van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit hebben in de vergadering van 13 januari 2026 beraadslaagd over uw brief van 12 november 2025¹ met antwoorden op de vragen over het *Voorstel voor een verordening over nieuwe genomische technieken*.² Het lid van de fractie-Visseren-Hamakers, met aansluiting van de leden van de fracties van GroenLinks-PvdA, D66, SP en PvdD, wenst hierover enkele vervolgvragen te stellen.

Het lid van de fractie-Visseren-Hamakers dankt u voor de beantwoording. Dit lid heeft de volgende vragen en zou graag per vraag een apart antwoord ontvangen.

In antwoord op vraag 1 'Welk wetenschappelijk bewijs heeft u dat NGT categorie 1 planten bijdragen aan duurzame ontwikkeling?' uit het vorige schriftelijke overleg stelt u: 'Mijns inziens laten de rapporten uit mijn eerdere antwoord uitstekend zien dat NGT planten bijdragen aan duurzame ontwikkeling.'

1. Kunt u concreet en specifiek laten zien op welk wetenschappelijk bewijs, dat NGT planten zouden bijdragen aan duurzame ontwikkeling, het NGT-voorstel is gebaseerd? Met andere woorden, op welke wetenschappelijke publicaties die zouden aantonen dat NGTs bijdragen aan duurzame ontwikkeling is het NGT-voorstel gebaseerd?³

In het vorig schriftelijk overleg stelden sommige fractieleden de vraag 'wat als 2 categorie 1 NGT planten zich op natuurlijke wijze met elkaar kruisen (...)?' (vraag 4). Ter verheldering stelt dit lid nogmaals dezelfde vraag, op een andere manier geformuleerd, omdat zij denkt dat er wellicht verwarring is ontstaan.

Er kunnen voor dezelfde soort plant voor verschillende doeleinden verschillende categorie 1 NGT planten worden ontwikkeld. Deze verschillende categorie 1 NGT planten kunnen bij elkaar in de buurt worden gebruikt. Twee verschillende categorie 1 NGT planten van dezelfde soort kunnen ieder 1-20 verschillende modificaties, en samen 2-40 modificaties omvatten (of meer, aangezien in Annex I 'any number of deletions' mag plaatsvinden dus het aantal toegestane modificaties veel groter is).

¹ Kamerstukken I 2025/26, 27 428, H.

² COM(2023) 411.

³ Zie ook: <https://www.enga.org/newsdetails/new-report-shows-market-reality-of-new-gmos/>

datum 21 januari 2026

ons kenmerk 179506

blad 2

2. Wat als deze twee verschillende categorie 1 NGT planten zich op natuurlijke wijze met elkaar kruisen?
3. Dan kunnen de nakomelingen uiteindelijk toch meer dan 20 modificaties hebben? Zouden deze nakomelingen dan eigenlijk onder categorie 2 NGT planten vallen, omdat ze meer dan 20 modificaties omvatten?
4. Voorkomt de uitkomst uit de dialoog deze situatie en zo ja, hoe?
5. Als deze nakomeling met bijvoorbeeld 21 modificaties direct op de markt zou worden gebracht zou deze plant toch in de categorie 2 NGT vallen en onder die wet- en regelgeving vallen?
6. Bent u het met dit lid eens dat, indien categorie 1 NGT planten op enige schaal worden toegepast, op de langere termijn de genetische samenstelling van landbouwgewassen, tuinen, boomgaarden, plantages en natuurgebieden op grote schaal en ongecontroleerd kan veranderen, gezien de mogelijkheid van kruising van verschillende categorie 1 NGT planten en hun nakomelingen, en kruisingen van categorie 1 NGT gewassen met wilde soorten, conventionele gewassen en biologische gewassen en hun nakomelingen?
7. De impact over generaties (van planten) is toch niet te overzien en op termijn niet meer terug te draaien? Graag ontvangt het lid een reactie hierop.

In het antwoord op vraag 5 over monitoring op de lange termijn in het vorig schriftelijk overleg stelt u: 'Categorie 1 NGT planten hebben een vergelijkbaar risicoprofiel met conventioneel veredelde planten (...)'.⁴

8. Wat wordt bedoeld met 'vergelijkbaar' in dit antwoord?
9. Wat is de wetenschappelijke basis van deze uitspraak? Dit lid ontvangt graag de exacte, specifieke bronnen.⁴

In antwoord op de eerdere vraag of het kabinet de COGEM om advies heeft gevraagd antwoordt u bevestigend. Het meest recente advies dat te vinden is dateert van voor de huidige uitslag van de dialoogen, namelijk mei 2025. In dit advies heeft de COGEM kritiek op zowel de tekst van het Europees Parlement als de Raad.

10. Bent u bereid de COGEM om advies te vragen over de uitkomst van de dialoogen?

Tabel 1 in het COGEM advies van mei 2025 vat de kritiek van de COGEM helder samen. Volgens de COGEM zijn de definities van categorie 1 NGT planten van zowel de Raad als het Europees Parlement niet equivalent aan conventionele technieken.

11. Hoe beoordeelt u de definitie van categorie 1 NGTs in de uitkomst van de dialoogen op de 3 aspecten in tabel 1 van het COGEM advies (number of modifications allowed, insertion of continuous DNA sequences, inversions)?
12. Bent u van mening dat de definitie van categorie 1 NGTs in de uitkomst van de dialoogen 'equivalent' is aan conventionele technieken? Zo ja, op basis van welke argumenten en bronnen? Zo nee, waarom heeft u dan positief geoordeeld over het voorstel?

De COGEM is ook kritisch over de mogelijkheid om NGT1-vrije productieketens (zoals biologisch) te behouden.

13. Hoe kan, en gaat, u, op basis van de uitkomst van de dialoogen, garanderen dat NGT1-vrije productieketens en producten mogelijk blijven?

⁴ Zie ook <https://www.testbiotech.org/wp-content/uploads/2025/07/Regulation-of-NGT-plants-overview-and-arguments-1.pdf>.

datum 21 januari 2026

ons kenmerk 179506

blad 3

De uitkomst van de trialogen maakt patenteren van categorie 1 NGT planten mogelijk. Het voorstel kan hiermee verdere concentratie in de landbouwsector, onder meer onder kwekers en veredelaars, bewerkstellingen. Dit heeft potentieel grote consequenties voor boeren, kwekers en veredelaars.

14. Hoe kunt u, op basis van de uitkomst van de trialogen, de onafhankelijkheid van (Nederlandse) boeren, kwekers en veredelaars garanderen van producenten van categorie 1 NGT planten, op de korte en langere termijn?

Ook is geen traceerbaarheid door de keten heen geregeld, geen etikettering voor de eindconsument, en geen aansprakelijkheid voor de GGO-vrije sector in geval van contaminatie.

15. Waarom heeft u, gezien de uitkomsten, niet net zo als acht andere lidstaten, tegen het voorstel gestemd? Ook gezien aangenomen Tweede Kamermoties en de uitkomsten van een onderzoek van het Rathenau Instituut over de opvattingen van Nederlandse burgers over NGTs?
16. Bent u bereid, gezien alle kritiek, uw positie over het voorstel te heroverwegen, met name omdat dit besluit onomkeerbare consequenties kan hebben? Zorgvuldigheid is op dit dossier van immens belang.

De leden van de vaste commissie voor LNV zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag **uiterlijk 17 februari 2026**.

Hoogachtend,

G.J. Oplaat

Voorzitter van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit